

(Реаговање на излагања проф. Станковића у чланку “Острашћени историографски ревизионизам”, Политика, 04.07.2008)

На захтев за рехабилитацију Милана Недића, који су Окружном суду у Београду поднели Српска либерална странка и неколико удружења, огласио се професор др Ђорђе Станковић, шеф Катедре за историју Југославије на Филозофском факултету у Београду. Он се није огласио са протестом историчара што то питање покрећу политичари а у захтеву да одлучују судови, већ са начелном осудом покушаја измене постојећег историјског вредновања Недића у времену окупације.

Оно што посебно изненађује у излагању др Станковића, то је језик искључивости и претеривања, са кулминацијом у сврставању ревизиониста (који не мисле, наравно, као господин професор) у домен “социјалне психопатологије”. По њему је преиспитивање историје острашћени ревизионизам, јер, ето, одређене вредности су већ утврђене и настојања да се оне стављају у оквире нових сазнања су “најгоре врсте реваншизма”, подложног “провинцијализму и профитабилности” у “изливима колективне и личне мржње највећег степена”. Намеће се утисак да је “грађење истините слике” (у насем случају о новијој српској историји) повластица само круга истомишљеника проф. Станковића.

Др Станковић поручује “да ревизинистички историчари треба да одговоре на питање ко од субјеката Другог светског рата није водио перфидну политику и политику властитих интереса”.

То сазнање није ново али је питање зашто су наши историчари комунистичко-идеолошког педигреа сакривали ту стварност лажним параваном једностране осуде перфидности - такву политику су водили други, а не и ми. Тако су и ратне злочине чинили само “они други”, па истраживања о стратистима Словеније и Аустрије, где су од партизана побијени “недужни квислинзи” (иронија г. Станковића), спада, по том постулату, у категорију “најгоре врсте (историјског) реваншизма”.

У окупираној Србији, сведеној на прекумановске границе и која је била окружена само непријатељима, са 300 000 избеглица и 180 000 својих суграђана у ратном заробљеништву, у оскудици свега и свачега, вођена је борба за голи опстанак а не за визије неког ослобођења у далекој перспективи и револуционарних друштвених промена. А по проф. Станковићу је све требало подредити “антифашистичкој борби”. То би у комунистичкој верзији значило да друштвени живот престане (нема позоришта и биоскопа), да не раде основне школе и гимназије (штрајкују професори, родитељи не шаљу децу у школу), радници да не раде у ратној индустрији (а у ратним временима цела индустрија је милитаризована). Све то пред очима “мирно посматрајућег” окупатора? Да не говоримо о питању како преживети, физички и духовно.

“По којој то логици је требало да Американци и Британци гину за Србе, поготово када је та Недићева Србија била једна од најквислинских држава у Европи?” , пита проф. Станковић.

Не иде ни једно ни друго, а заједно још мање.

Острашћеност историчара

Пише: Јован Ненадов
среда, 16 јул 2008 16:14

Србија, да, Србија, а не Југославија, дала је свој допринос пучем од 27. марта, бесмислом сопственог пропадања, пошто је наставак водио само у рат и катастрофу. Од тога су профитирали ”браца по оружју” из Првог светског рата (политички и пропагандно) а делимично и Совјети (план ”Барбароса”, тј. напад на Совјетски савез каснио је неколико недеља). Американци и Британци су гинули на првом месту за своје интересе, али су ту морали да буду уграђени и интереси Србије услед демонстриране верности својим савезницима и антифашизму марта 1941.

У свим европским окупираним државама радиле су школе, основне и средње, индустријска и јавна предузећа, полиција и жандармерија, позориста и биоскопи, излазиле новине, итд. и то све под условима немачке окупације. Међутим, само Недићева Србија није имала своје војнике на страним бојиштима, па, према томе, не може да буде у групи ”најквинслискијих” .

Индустрија неутралне Шведске радила је и за Немачку, гвоздена руда је транспортована до Нарвика, преко Шведске су ишли немачки војни транспорти, а при почетку напада на Совјетски Савез кроз Шведску су пролазиле и немачке трупе. Шта је то било: колаборација, прилагођавање околностима или реална политика ?

И неутрална Швајцарска је цело ратно време трговала са Немачком, 75 процената немачких девизни послова одвијали се преко швајцарских банака, немачки теретни вагони пролазили су кроз Швајцарску. Водећи рестриктивну политику миграције, Швајцарска је тражила да немачке власти означавају пасоше својих Јевреја са печатом”J”, а са девизом ”Дас Боот ист волл” (Чамац је пун) враћала је са границе и оне избеглице за које се знало да ће завршити у концентрационим логорима.

СС-јединице (Ваффен-СС, које су полагале заклетву верности Хитлеру) имале су 1944. године 910 000 војника, од којих су половина били странци. Из окупираних земаља било је 50 000 Холанђана, 3 878 Норвежана, 1 180 Финаца, 7 800 Данаца, 40 000 Белгијанаца (Фламаца и Валонаца), 25 000 из НДХ (Хрвата и Муслимана), око 5 000 Албанаца, око 110 000 Летонаца, око 70 000 Естонаца, 8 000 Француза. То је око 320 000 ”квислинских” бораца само ових елитних јединица, јер они из других родова војске нису урачунати.

Није овде место за расправу о Виси-режиму, како је почео а како завршио. Чињеница је да је тај режим законом од 23. јула 1943. дозволио Французима да ступе у СС-јединице. Међу последњим браниоцима Берлина, све до његове капитулације 02. маја 1945., били су припадници француске СС-дивизије Цхарлемагне и норвешке СС-дивизије Нордланд. Висијева Француска је отишла знатно даље у колаборацији од Недићеве Србије.

Квислинг (Видкун Куислинг) није био од оних који су сматрали да је за опстанак народа најбоље да се сарађује са окупатором, него је сарадњом са Немцима хтео доћи до власти при чему је тежио да наметне свој систем владавине. Маја 1933. године основао је фасистицку партију Национални фронт. Његова странка је била пета колона при нападу Немачке на Норвешку . После рата је осуђен на смрт. Његова екстремистичка квинслиска улога је непобитна и нико је не оспорава.

Кнут Хамсун (1859 – 1952) био је симпатизер Немачке и одлучни противник британског империјализма и комунизма, и то давно пре појаве Хитлера. За време окупације отворено је подржавао Хитлерову политику уз извесну критичку дистанцу према реализацији исте у Норвешкој. После рата је осуђен на високу новчану казну због наводне штете коју је причинио норвешкој држави.

Досијеи Квислинга и Хамсуна су у Норвешкој давно затворени. Поређење њиховог случаја са Недићем је депласирано. Ради упоређења да споменемо још да је у Другом светском рату страдало укупно 10 262 Норвежана, од којих нешто више од 2 000 у покрету отпора. При крају рата обустављене су субверзивне активности против окупатора да би се избегло крвопролиће у сукобу са 400 000 немачких војника у земљи. У Југославији је страдало око милион њених грађана од којих преко 500 000 било Срба.

У дискусији о узроцима и последицама савезничког бомбардовања Београда, проф. Станковић се позива на бомбардовање Нормандије од стране Англоамериканаца приликом искрцавања 06. јуна 1944. Том приликом су “само у првом дану (...) побили 21 000 грађана Каена и околних места“. Ово се, наводно, дешавало уз знање генерала де Гола и “преживели и млади су и данас на то поносни”.

Искрцавање у Нормандији је дугорочно планирано и за то није била потребна де Голова дозвола. Битка за Каен, удаљен 15 км од обале, трајала је 6 недеља, а мостобран, дубине око 30 км, обезбеђен је тек крајем августа. То су биле операције за “бити или не бити”. То је био поцетак краја Другог светског рата. Цаен је био разрушен, 35 000 његових становника су остали без крова. У општим енциклопедијама нема података о 21 000 побијених грађана већ првог дана инвазије. Колико год да их је било, апсурдно је тврдити да ту има разлога за понос преживелих.

“У цивилизацијском окружењу коме ми припадамо, истину о прошлости не изричу ни судови нити скупштине већ историчари на основу темељних истраживања свих расположивих извора”, рекао је, агенцији Бета, проф. Љубодраг Димић, такође са Катедре за историју Југославије . То је јасно. “Истина о прошлости” коју до сада познајемо није коначна и недодирљива, већ њу треба и даље истраживати у светлости нових или раније неприступачних докумената. На том путу не би смело да буде табу тема.

Pully, Швајцарска, 14.07.2008